

Riksdagen

Uppteckningar vid EU-nämndens sammanträden 2025/26:35

Onsdagen den 22 april

§ 1 Informellt möte i kretsen av stats- och regeringschefer

Statsminister Ulf Kristersson

Information och samråd inför informellt möte i kretsen av stats- och regeringschefer den 23–24 april 2026

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Klockan är 8, och EU-nämnden inleder sitt sammanträde. Vi hälsar alla hjärtligt välkomna till dagens sammanträde med EU-nämnden. Särskilt välkommen till statsminister Ulf Kristersson, statsrådet Jessica Rosencrantz och medarbetare.

På dagordningen står information och samråd inför det informella mötet i kretsen av stats- och regeringschefer. Efter att statsministern har redogjort för mötet kommer jag att ge ordet till partierna i storleksordning för kommentarer. Dagens sammanträde är öppet och går att följa på riksdagens webb bland annat.

Anf. 2 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Herr ordförande! Stats- och regeringscheferna träffas i morgon och på fredag för ett informellt toppmöte i Nicosia på Cypern. På dagordningen står Ukraina, det geopolitiska läget, förstås med situationen i Mellanöstern i centrum, de ekonomiska konsekvenserna för Europa av det som sker i Mellanöstern och slutligen EU:s nästa långtidsbudget.

Vi möts, som alla vet, i riktiga allvarstider. Kriget mot Ukraina är nu inne på sitt femte år. Ukraina håller, som jag har sagt i den här kretsen förut, inte på att förlora kriget. Men de vinner inte heller just nu. Det är den fria världens stöd till Ukraina som kommer att avgöra den saken. Det står lite på spel nästan as we speak. Klockan 9 börjar nämligen Coreper. Då kommer bland annat de 90 miljarderna till Ukraina att tas upp igen, förstås med en betydande förhoppning om att vi nu ska få igenom det beslutet. Men ingenting är klart förrän allting är klart.

Den amerikanska administrationen fortsätter, som ni vet, att höja tonläget mot sina grannar och sina europeiska vänner och allierade. Och situationen i Mellanöstern är instabil. Läget i Hormuzsundet har fått tydliga konsekvenser för världshandeln och världsekonomin.

En orolig omvärld får konsekvenser också för oss här i Sverige, både säkerhetsmässigt och ekonomiskt. Men det finns också ljusglimtar. Det gör det alltid. Sverige står ekonomiskt väl rustat i dessa oroliga tider. Vi har en av EU:s allra starkaste ekonomier, både sett till sunda statsfinanser

och sett till tillväxt. Vi kan använda styrkan i våra statsfinanser för att få igång de ekonomiska hjulen och stötta hårt arbetande svenskar.

Vi har numera många allierade och partner som vi samarbetar med för att hantera den globala turbulensen, EU förstås men också Nato. Och Nato i vår del av världen heter Norge, Danmark, Finland, de tre baltiska staterna, Polen, Tyskland, Frankrike och Storbritannien – för att bara nämna några.

Vi stärker svensk konkurrenskraft och har gått från botten till toppen i EU:s tillväxtliga. Och våra försvarsförmågor bidrar både till Sverige och till exportintäkter.

Dessutom har vi nu det välkomna valresultatet i Ungern. Det ungerska folket har tydligt valt Péter Magyar framför Viktor Orbán, Europa framför Ryssland och demokrati framför autokrati.

Viktor Orbán har under sin tid vid makten underminerat EU:s möjligheter att fatta enade beslut och blockerat viktiga delar av EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik. Nu är det flera stora beslut som måste fattas, inte minst kopplat till lånet om 90 miljarder euro till Ukraina men också det 20:e sanktionspaketet. Vi in-tecknar ingenting på förhand, men det finns hopp om ett mer handlingskraftigt EU som kan fatta de beslut som krävs för att stötta Ukraina och sätta press på Ryssland.

Det finns också ganska stora förhoppningar om att rättsstatens principer återigen ska respekteras i Ungern. Allt det kommer alldeles säkert inte att ske över en natt. Den 15 maj svärs den nya regeringen in, enligt det samtal som jag hade med den tillträdande premiärministern. Men ambitionen i det samtalet var tydlig.

Kriget i Ukraina fortsätter. Den ryska ekonomin går allt sämre. Pressen på Ryssland måste öka. Det 20:e sanktionspaketet behöver antas omgående och därefter följas av ytterligare sanktionspaket.

Underskatta inte heller värdet av att Sverige och andra länder återkommande bordar fartyg i den ryska skuggflottan. Det både skyddar svenska vatten och försvårar skuggflottans verksamhet. Att begränsa intäkterna från rysk energiexport är det mest effektiva sättet att tvinga Putin till förhandlingsbordet.

Toppmötet kommer också att diskutera situationen i Mellanöstern. Den vapenvila som USA och Iran har kommit överens om var mycket välkommen. Det är ju närmast timstatus på situationen, men nu på morgonen kom beskedet att vapenvilan är förlängd. Det är viktigt att denna vapenvila också blir varaktig. Ingen gynnas av nya eskaleringar.

Det ligger i allas intresse att säkerställa fri sjöfart, inte minst i Hormuzsundet, som är grundläggande för en fungerande världshandel. Vi i Sverige är beredda att efter kriget bidra till initiativ för att säkerställa fri sjöfart i Hormuzsundet. Ett par olika coalition-samtal om den frågan har ägt rum, främst under ledning av Tyskland, Frankrike och Storbritannien.

Vi får dock inte förlora fokus på det stora civila lidandet i svallvågorna av de senaste årens krig. Vi ser fortfarande resultatet av Hamas fruktansvärda attack mot Israel den 7 oktober 2023. I Libanon pågår en humanitär kris med över en miljon människor som är på flykt i sitt eget land. För att stötta de civila som drabbas gick regeringen häromdagen fram med ytterligare ett humanitärt stödpaket på 70 miljoner kronor.

I Gaza ser vi fortfarande omfattande begränsningar av det humanitära tillträdet och en fullständigt oacceptabel situation. Och på Västbanken ser vi en mycket aggressiv israelisk bosättningspolitik.

Nu behövs varaktig fred i hela den regionen, ökat humanitärt tillträde och stöd till civila samt press på samtliga parter att respektera folkrätten och skydda civila. I det sammanhanget är det mycket bra att en vapenvila nu finns på plats mellan Israel och Libanon. Fortsatta steg mot varaktig fred måste tas.

För svenskt och europeiskt vidkommande är migrationsaspekterna också viktiga. Sverige står numera väl rustat för att hantera eventuella flyktingströmmar som skulle kunna komma. Allt fler länder ser också att hela Europa måste vara det. Vi ska inte hamna i samma situation som 2015. Det var också det uttalade syftet med ett av besluten från förra EU-toppmötet.

Parallellt hanterar vi de ekonomiska konsekvenser som kriget i Mellanöstern får också för oss i Europa. Inte minst energipriserna i Europa har stigit mer än i till exempel USA. Högre priser drabbar förstås både hushåll och företag och innebär en stor utmaning i flera medlemsstater. Därför gick vi i förra veckan fram med en vårbudget som ska stärka och skydda svensk ekonomi och svenska familjer. Inte minst sänker vi tillfälligt skatten på bensin och diesel och ger ett tillfälligt elstöd för att kompensera för en lång och kall vinter.

En grupp medlemsstater menar att lösningen på de höga energipriserna är att luckra upp hela EU-lagstiftningen, inte minst kopplat till EU:s utsläppshandelssystem, ETS. Bland annat höjs röster för att den inplanerade utfasningen av fria utsläppsrätter ska skjutas upp.

Att luckra upp EU:s ambitiösa klimatramverk skulle möjligen på mycket kort sikt gynna de medlemsstater som har ställt om minst. Men till exempel Sverige och våra företag, som håller på att ställa om, skulle missgynnas. Det är en konkurrensfördel som vi har nu och som vi absolut ska slå vakt om – för vår skull, men också för klimatets skull.

Slutsatsen borde vara att vi måste fortsätta ställa om energiproduktionen i Europa. Vi kan inte förlita oss på stabilitet i Mellanöstern eller på goda relationer med Ryssland. Båda de sakerna saknas nämligen. Vi behöver mer fossilfri och stabil elproduktion i Europa. Mer kärnkraft ger också utrymme för mer väderberoende elproduktion.

Här och nu måste EU:s medlemsstater vara redo att stötta hushåll och företag. Vi i Sverige gör vår del, och regeringen kan fatta beslut om ytterligare åtgärder. Andra förslag, som att pausa EU:s finanspolitiska regler, vore direkt skadliga för statsfinanserna i flera europeiska länder.

När det gäller frågan om de så kallade flaskhalsintäkterna har regeringen under en längre tid aktivt drivit på för att säkerställa att de intäkter som genereras i Sverige av svenska elkonsumenter också ska stanna här och borde få användas så flexibelt som möjligt. Vi fick igenom bra slutsatser på toppmötet i mars, och nu arbetar vi för att det ska synas tydligt i de förhandlingar som pågår.

Under dagen i dag, eventuellt klockan 12, väntas kommissionen presentera en så kallad toolbox med förslag på hur EU:s medlemsstater kan hantera de höga energipriserna. Det kommer garanterat att bli föremål för diskussioner på mötet.

Ännu mer måste dock göras för att stärka Europas konkurrenskraft. Förra veckan lanserade kommissionen äntligen One Europe, One Market – det kommer, som ni vet, ständigt nya begrepp för olika saker. Det här är väl ett sätt att säga att den inre marknaden borde återspegla hela Europa på

ett mer fungerande vis. Det är en konkret plan med viktiga initiativ för att stärka den inre marknaden och bygger på det uppdrag som Europeiska rådet gav kommissionen i mars. Det handlar om att riva hinder på den inre marknaden, att harmonisera och förenkla lagstiftning, att underlätta handel med andra delar av världen och att stärka EU:s fragmenterade kapitalmarknader.

Svenskt påverkansarbete ger resultat. Regeringen driver på för fullt på alla fronter så att planen ska kunna komma på plats och så att vi fortsätter att leverera konkreta åtgärder för att stärka Europas konkurrenskraft.

Vi ska också prata om EU:s långtidsbudget, MFF. Som ni kanske minns sköts den här diskussionen upp från förra toppmötet på grund av tidsbrist. Den position som jag redogjorde för vid den gångens samråd kvarstår naturligtvis den här gången.

Regeringen driver offensivt vår budgetrestriktiva hållning. Jag vet att den har ett stort och brett stöd i Sveriges riksdag. Den svenska enigheten är, som jag sagt flera gånger förut, en styrka i de här förhandlingarna. Vi har också ett starkt och nära samarbete med flera andra likasinnade länder på det här området, inte minst Tyskland, Nederländerna, Österrike, Danmark och Finland. Ryktet om de frugalas död är alltså överdrivet. Det kanske kallas andra saker, men det är många länder som är djupt skeptiska till idén att utöka EU:s budget på ett sådant sätt att det drabbar medlemsländernas egna budgetar.

EU-kommissionens föreslagna storlek på budget är alldeles för hög. I en tid då många länders nationella budgetar redan är pressade finns helt enkelt inte de pengar som nu föreslås gå till EU-budgeten. Storleken ska minska, och rabatterna som vi högnivåbetalare har ska finnas kvar.

Samtidigt har kommissionens förslag till budget en ganska bra struktur med mindre spretiga rubriker än i tidiga budgetar. Det gör att mer medel kan riktas till saker som verkligen är viktiga: säkerhet, konkurrenskraft och stöd till Ukraina. Det innebär också en ökad flexibilitet, så att vi är redo att agera proaktivt när nästa kris kommer.

Regeringen är också tydlig: Mer gemensam upplåning och nya egna medel – skatter – är dåliga idéer. Att skjuta betalningsansvaret till framtida generationer är inte en bra lösning. Det finns inga gratis pengar, varken här eller i Europa och varken nu eller senare.

Jag vill även nämna vikten av att stå upp för EU:s värden och rättsstatsfrågorna. EU-medel ska inte kunna gå till en medlemsstat som tydligt bryter mot våra grundläggande värderingar och principer. Det måste vara en central aspekt i den kommande långtidsbudgeten.

Herr ordförande! Avslutningsvis: Jag ska delta i en arbetslunch med ett antal ledare i det som på EU-språk kallas det södra grannskapet. Det är stats- och regeringschefer från Egypten, Libanon, Syrien och Jordanien och generalsekreterare för GCC-staterna, alltså Gulfstaterna, som förväntas delta i mötet. Diskussionen väntas handla inte minst om situationen i Mellanöstern och hur regionen tillsammans med EU kan arbeta för stabilitet, de-eskalering och fördjupat samarbete mellan EU och regionen.

Det är viktigt att EU fördjupar sin relation till närområdet, inte minst till de aktörer som kan spela en viktig roll kopplat till de krig som har plågat stora delar av regionen den senaste tiden. Vi har också mycket att

vinna på att fördjupa våra ekonomiska band. Vi driver på för ytterligare samarbeten inom handel och investeringar.

Dessutom måste vi fortsätta samarbetet med regionen på migrationsområdet. Vi arbetar nationellt, inom EU-samarbetet och i relation till EU:s närområden för att säkerställa att flyktingkrisen 2015 inte upprepas en gång till. I takt med att flera europeiska länder, som Tyskland och Nederländerna, följer vår väg och genomför egna stora skiften inom migrationspolitiken finns det risk för att fler söker sig till andra länder. Då blir det ännu viktigare för oss här hemma att hålla kursen och inte byta riktning i migrationspolitiken, som en del förespråkar.

Herr ordförande! Med det avslutar jag en påtagligt lång inledning på det här mötet.

Anf. 3 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Jag tackar statsministern för den här redogörelsen.

Av tidsskäl kommer jag att få koncentrera mitt anförande och våra frågor en del. Det är mycket på dagordningen, och Kristersson har också själv berättat långt om detta. Jag kommer att koncentrera mig på förväntningarna på det nya ungerska ledarskapet, på EU:s långtidsbudget och energikrisen i spåren av oljeberoende och konflikter. Anledningen till det här är att statsministern inte är direkt känd för att vare sig gilla EU-möten eller att välja rätt möten. Det är ibland lite för mycket ord och lite för lite av svenska vinster från Kristersson hem till svenska familjer. Därför är vi nyfikna över hur det kommer att gå den här gången; vi är många som undrar.

Jag vill börja med att uttrycka min lättnad över valresultatet i Ungern. Att Orbán förhoppningsvis är ett minne blott i europeisk politik ger hopp för Europa och för EU. Orbán var en säkerhetsrisk, som läckte uppgifter från EU-möten direkt till Putin. Det måste dock understrykas att det är för tidigt att säga exakt vad maktskiftet kommer att innebära. Den tillträdande premiärministern Magyar har en grannliga uppgift framför sig. Han har också tillgång till ett politiskt system som är uppbyggt av Orbán som kan gynna den som sitter på makten. Nu gäller det att han förmår att nedmontera detta system för att lägga grunden för en långsiktig demokratisk förstärkning i Ungern.

Med detta sagt röstade ungrarna för förändring. Mycket tyder på att det nu finns en öppning för att Ungern kan komma att spela en konstruktiv roll i Europa, och det är viktigt av många olika skäl. Än viktigare har Putin förlorat sin viktigaste vän i Europeiska rådet.

Prioriteten just nu delar jag med statsministern, nämligen att snabbt få loss Ukrainastödet. Ukraina har fått vänta alldeles för länge på grund av Orbáns fulspel. Det här för oss också in på en av frågorna på dagordningen, nämligen EU:s fleråriga budget.

Förra gången vi förhandlade EU:s långtidsbudget kämpade vi hårt för villkorlighetsmekanismen, alltså att EU-pengar ska kunna hållas inne om länder inte längre lever upp till de grundläggande demokratiska principerna. Det är något som EU också har tillämpat när det gäller Ungern och Orbáns styre. Det är oerhört viktigt att vi håller fast vid det kravet även för kommande budgetperiod. Svenska skattepengar ska inte gå till ledare som berikar sig själva och använder sin makt för att underminera demokratin i Europa. Det handlar helt enkelt om att demokratisera EU.

Därtill måste regeringen göra jobbet för att säkra just den svenska EU-rabatten. Den socialdemokratiska regeringen förhandlade fram en historiskt stor rabatt på den svenska EU-avgiften för att hålla ned nettokostnaden för Sverige. Den rabatten har varit central för att värna svenska ekonomiska intressen och upprätthålla en balans mellan EU:s medlemsavgift och nationella prioriteringar. Det måste vara regeringens fokus här och nu att hålla ned den svenska avgiften, säkra rabatten och göra jobbet just nu.

Kriget i Iran och i Mellanöstern pågår, och det verkar inte finnas en lösning på detta. Effekterna på Europas och Sveriges energipriser är kännbara varje dag för vanligt folk. Flygbränslet i Europa är på väg att ta slut, och allt fler av Europas ledare har nu börjat tala om behovet av ransonering. Men få talar om att detta i grunden handlar om att man inte har gjort jobbet genom att bryta oljeberoendet.

Regeringens uttalande om att svensk ekonomi är Trumpsäkrad har inte åldrats så väl. Jag menar också att svenska familjer inte känner av det Kristersson säger om att det ljusnar. Det hjälper inte att Kristersson upprepar detta mantra gång på gång när verkligheten ser annorlunda ut.

De flesta svenskar känner av den ekonomiska osäkerheten som har följt i spåren av att den amerikanska presidenten agerar som han gör, den svenska regeringens passivitet och prioriteringar. Man har valt att prioritera stora skattesänkningar för sig själv och andra med höga inkomster framför vanligt folk.

Vi ska minnas att Sverige tack vare tidigare regeringars kloka beslut inte är beroende av fossilgas, som så många andra europeiska länder. Men vi påverkas påtagligt av att energipriserna går upp.

Regeringen behöver skydda svenska familjer mot höga elräkningar och hindra att höga gaspriser åter sig in i den svenska ekonomin. Regeringen måste, som vi har tjatat om tidigare, säkra de så kallade flaskhalsintäkterna, alltså pengar som svenska elkunder redan har betalat in och som har samlats på hög. Regeringen måste säkra att pengarna kan användas mer flexibelt för att stötta svenska familjer. Det borde ha gjorts tidigare. Chansen fanns redan under det svenska EU-ordförandeskapet, men då missade Kristersson den bollen. Men nu måste det göras, och därtill frikoppla svenska elpriser från europeiska gaspriser.

Enligt Sveriges Radio har EU nobbat regeringen om att få använda de intäkter som Vattenfall har samlat av elkundernas pengar till investeringar i ny energi eller till svenska hushåll. Det är ganska uppseendeväckande, speciellt hos statsministern, när han efter förra EU-toppmötet med sedvanlig hög svansföring rapporterade att han hade räddat möjligheten att använda pengarna till svenska hushåll. Hur är det egentligen med detta? Gäller Kristerssons försäkran fortfarande, och när kommer pengarna till svenska hushåll?

Avslutningsvis kommer jag till EU:s utsläppshandelssystem, nämligen det som säkrat svensk konkurrenskraft och samtidigt minskat EU:s klimatutsläpp, den så viktiga frågan för Sverige, för svenska företag och jobb, för hela Europas omställning – EU:s utsläppshandelssystem. Det är nu, som sagt, satt under hårt tryck av ett antal EU-länder för att urvattna systemet. Om de får som de vill kommer det att försena omställningen för europeiska industri, förstärka oljeberoendet och slå hårt mot de svenska företag som redan har ställt om eller är på gång att ställa om. Sverige var

drivande för att få igenom det nuvarande systemet 2017, och det skulle vara ett stort bakslag om den nuvarande regeringen inte lyckas försvara det.

2025/26:35
22 april

Kommer regeringen att kunna rädda utsläppshandelssystemet och säkra ekonomin för den gröna teknikutvecklingen, svenska företag och svenska jobb? Vi är många som undrar hur det kommer att gå den här gången.

Anf. 4 LEONID YURKOVSKIY (SD):

Herr ordförande! Stort tack till statsministern för redogörelsen.

Sverigedemokraterna förstår i alla fall att det här rör sig om ett informellt möte och vilka begränsningar det innebär. Statsministern har redan besvarat många av de funderingar jag hade.

Enligt inbjudan till mötet står det att Europas förmåga till att bidra till att de-eskalera och främja fred i Mellanöstern ska diskuteras. Det är givetvis intressant först och främst av humanitära skäl och av ekonomiska skäl, för den globala marknaden som Europa är en del av, som statsministern var inne på.

Vilka förväntningar har statsministern om de slutsatser som vi kommer att dra från den här punkten? Det är intressant inte minst eftersom det råder oenighet mellan länderna i Europa och dess politiker om orsakerna och således också lösningarna på konflikten. Det verkar också råda brist på tillförlitliga informationskällor från kriget. Europa har dessutom fått lite av ett rykte globalt om att man ständigt bevakar och följer upp utan att agera. Det behöver inte nödvändigtvis vara ett dåligt rykte, utan det kan vara på gott och ont, men det reser frågan om vad olika diskussioner och förhandlingar kan leda till.

Sverigedemokraterna återkommer med fler frågor i nästa runda.

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:

Då går ordet till Moderaterna och mig själv.

Det är onekligen positiva nyheter som kommer från Budapest i dessa dagar. En ny koalition, ett nytt parti, får en så stor majoritet i parlamentet att de verkligen har förutsättningarna att ta itu med de problem som finns och de systemfel som har introducerats av Viktor Orbán in i den ungerska demokratin.

Det är också uppmuntrande tongångar som hörs från Péter Magyar när det gäller till exempel Ukraina. Det är något som vi får ta fasta på och även försöka syna vad det egentligen innebär.

Något som jag vet oroar flera av våra ukrainska vänner, som kollegor i den ukrainska radan ger uttryck för när man talar med dem, är att det nu ska börja krypa fram andra aktörer inom EU som visar frågetecken som man hittills har gömt bakom Viktor Orbáns motstånd mot framsteg i den ukrainska medlemsanslutningsprocessen till EU. Nu börjar det krypa fram, liksom det gjorde när frågan om konfiskeringen av de ryska tillgångarna först blockerades av Belgien, och då var det inte så många andra som yttrade några synpunkter, men Belgien började sedan röra på sig, att det minsann finns andra som också har tveksamheter kring detta.

Har vi uppfattat några sådana signaler från något annat medlemsland om Ukrainas anslutningsprocess? Det är något som nu måste göra framsteg

när Viktor Orbán inte längre finns där för att blockera. Finns det något annat som vi så att säga har uppmärksammat?

Ett annat land som har blockerats av Viktor Orbán är EU:s förhållningssätt till det mindre men inte obetydliga landet Georgien. Där skedde ett val som det fuskades friskt i av det styrande partiet Georgisk dröm, men EU:s förutsättningar att rikta sanktioner mot centrala företrädare för den georgiska regimen var minst sagt kringskurna i det att Viktor Orbáns veto var omfattande och resolut. Det fanns inte mycket som kunde göras. Han hade också den tveksamma smaken att bege sig till Tbilisi för att gratulera Georgisk dröm till valvinsten innan alla röster var räknade. Det säger en del om vad som låg bakom stödet till den georgiska regimen från Viktor Orbán sett.

Finns det öppningar för att EU skulle kunna gå hårdare fram i sanktioner gentemot den georgiska regimen? Det kommer signaler från Tbilisi där den georgiska oppositionen för första gången, vad det verkar, har förmått samla sig i vad de kallar en allians för Georgien – begreppet kanske känns igen – för att på så vis kunna utgöra ett reellt alternativ gentemot den georgiska regimen. Pressen från allierade i Europeiska unionen som kan betvinga Ivanisjvili och andra aktörer inom den georgiska regimen är helt central. Det är nu över 500 dagar som folk har samlats på Rustaveli-avenyn i Tbilisi och demonstrerat varenda kväll för att återställa demokrati och rättsstatens principer i Georgien och för en bättre georgisk framtid riktad mot Europa och inte mot Ryssland och Kina.

Finns öppningar? Hur kan vi i sådana fall använda oss av dem?

Anf. 6 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Det var många frågor som togs upp, och jag tänker göra korta kommentarer om flera av dem. Jag instämmer i mycket av det som har sagts om Ukraina och Ungern.

Jag börjar med Mellanöstern. Det pratas om hur viktigt det är att vi får ett stopp på osäkerheten och krigen i Mellanöstern. Men jag tycker att det finns ett visst fokus på behovet av olja i västvärlden snarare än fokus på det mänskliga lidandet. Det är viktigt att inte glömma bort människorna som lider i Mellanöstern och inte bara tänka på hur detta påverkar vår ekonomi och våra energipriser.

Med anledning av detta vill jag fråga om statsministern tänker ta upp frågan om återuppbyggnad av raserade områden, till exempel i Gaza och i Libanon. Kommer EU att bidra till det och i så fall på vilket sätt?

Sverige har också lyft fram som ett sätt att sätta press på de illegala bosättningarna att man ska införa tullar, och man kommer att driva det på EU-nivå. Varför vill man inte stoppa all import från illegala bosättningar, vilket vore det logiska, inte att sätta tullar på varorna? Om det är fråga om något illegalt ska vi naturligtvis inte importera varor från de områdena.

Jag vill också ta upp frågan om energin. Det är väldigt bra att EU arbetar för att ställa om från fossilberoendet. Sverige har kommit långt, även om vi har backat en del och kommer att backa ännu mer. Men andra länder är mer eller mindre helt beroende av fossil energi.

I går kom en rapport om rysk desinformation. Det var desinformation från många olika områden, men framför allt rysk desinformation om vindkraft som man använder för att förhindra att vindkraft byggs.

Nu när vi har fått veta att det är väldigt mycket desinformation vill jag fråga om det kommer att påverka politiken när det gäller energins utbyggnad. Kommer vi och EU att kunna satsa mer på vindkraft än vad vi har gjort hittills?

Det leder mig in på energipriser. Som det är i dag betalar svenska konsumenter europeiska priser snarare än vad det kostar att producera elen i Sverige. Det innebär stora vinster till elbolagen.

Jag vill därför återigen föra upp frågan på dagordningen som vi i Vänsterpartiet har talat om i flera år, och som andra partier nu verkar ha anslutit sig till. Svenska konsumenter ska betala Sverigepriser, det vill säga vad det kostar att producera elen i Sverige, inte efter europeiska gaspriser.

Jag vill också kort gå in på den färdplan vi fick i början av veckan. Jag vill börja med att konstatera att regelförenklingar hittills huvudsakligen har lett till avregleringar inom olika områden och försämringar när det gäller miljö och mänskliga rättigheter.

I det underlag som vi har fått finns det någonting som oroar mig och Vänsterpartiet. Det handlar om att förordningar ska föredras framför direktiv när det är möjligt enligt fördragen. Det kan låta som en regelförenkling. Men i själva verket bidrar det till att utöka kommissionens befogenhet. Då är min fråga till statsministern om han är beredd att lämna över mer makt till kommissionen. Väldigt mycket av det som finns i färdplanen för den inre marknaden riskerar att flytta över makt från medlemsstaterna till kommissionen helt enkelt.

När vi talar om en marknad är det otroligt viktigt att vi ser till att marknadseffektivitet inte prioriteras framför social trygghet och arbetares rättigheter, inte heller framför klimat- och miljöhänsyn.

Avslutningsvis vill jag instämna i regeringens hållning när det gäller långtidsbudgeten. Det är viktigt att vi håller ned den svenska avgiften och att EU-budgeten inte sväller. Jag tror att vi kanske har delvis olika åsikter om hur man sedan ska fördela de medel som EU-budgeten har. Jag hoppas att statsministern, till skillnad från den förra statsministern, håller i när det gäller att se till att vi inte tar upp stora lån och inte heller höjer avgiften.

Anf. 7 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Jag ska ta upp ett antal saker som jag bedömer vara frågor om mötet. Den allmänna retoriken får vi ta på annan plats.

Först till Ungern. Jag hade häromdagen ett längre samtal med den tillträdande premiärministern. Jag tycker att det är vanskligt att förutse vad som kommer att hända, av uppenbara skäl.

Samtalet var bra. Jag tycker att han utstrålade en annan attityd mot Ukraina och en helt annan attityd när det gäller Ungerns samspel med andra EU-länder. Det betyder inte att man blir överens om allting. Det är vi ganska vana vid. Man kan till och med vara rejält oenig men på ett väldigt civiliserat sätt. Det gav utan tvekan intryck av en vilja till en nystart. Så mycket tror jag att man kan säga. Sedan får vi se.

Det blir egentligen först i juni på det första EU-toppmötet som den nya premiärministern kommer att vara där fysiskt. Vi får väl se. Jag tänker inte gå längre än så just nu.

Jag delar helt farhågan som finns. Om Ungern nu tar bort sitt explicita och närmast föraktfulla nej till Ukraina finns det alltid en risk att man upptäcker att det var fler länder som var tveksamma.

Jag delar precis den bild som vi hade när det gällde frysta tillgångar och Belgien. Allt ljus var på Belgien, tills Belgien plötsligt ändå visade en vilja att förhandla. Då kom ljuset på andra ställen. Det är tyvärr inte alldeles ovanligt i de här sammanhangen. Det göms i skuggorna av något land som tar en konflikt. Vi får väl se om det gäller här.

Det pågår nu en mycket intressant process, som vi inte heller ska springa för långt med. Tyskland har en diskussion som kretsar kring hur vi snabbar på Ukrainas EU-medlemskap i ett läge där Ungern inte står i vägen. Vi får se hur Slovakien och de andra länderna ställer sig.

Går det att ha en bra process som både är meritbaserad och som också har högre tempo i detta? Det kommer nog att bli ett lackmustest på detta. Vi får se vart det tar vägen någonstans.

Georgien nämndes specifikt. Det är klart att det finns Ungernkoppling. Om Ungern inte längre står i vägen skulle man kunna gå betydligt längre när det gäller olika sanktioner mot Georgien. Även det skulle Sverige uppskatta. Vi får se om det finns andra länder som står i vägen. Jag tycker att det är lite oklart än så länge, ärligt talat. Jag tror inte att jag kommer att ha någon tydlig bild förrän den nya ungerska regeringen är på plats.

Sedan vill jag ändå understryka att både Slovakien och Tjeckien också på olika sätt har medverkat till stora bekymmer. Även om det är bekvämt att alltid rikta blicken mot Ungern kanske vi tvingas rikta blicken mot fler ställen nu i stället.

Men glaset är ändå mer halvtomt än halvtomt i det här läget. Vi ska uppskatta de steg som tas. Det om den saken.

När det gäller det andra vill jag bara övergripande säga att man kan ha partipolitiskt snäva skäl att inte vilja se det, men vi har ett otroligt fokus på svenska intressen i EU. Det är inte i brist på intresse för gemensamma europeiska intressen. Men om inte vi driver svenska intressen kommer ingen annan att driva svenska intressen. Andra länder är mycket oblyga i att driva sina intressen. Det är ofta i en helt rimlig samklang med vad som också kan vara europeiska intressen.

Det har funnits en slarvighet historiskt i svensk EU-politik. Jag skulle säga att det har funnits en eftergivenhet. Vi har slarvat bort svenska intressen i vitala frågor. Den förra regeringen borde skämmas för till exempel sin hantering av svenskt skogsbruk. Det har handlat om att uttryckligen lämna svenskt skogsbruk till andra länders nästan fria nyttjande i stället för att stå upp för kristallklara svenska intressen. Det är en sådan stark fråga, skulle jag vilja säga.

En annan slarvighet som är så grov att man nästan måste tro att det har politiska syften gäller den sociala pelaren. Att arrangera ett möte i Sverige för att understryka betydelsen av den sociala pelaren i Europa, som i sin tur leder till att man ifrågasätter den svenska arbetsmarknadsmodellen, är så häpnadsväckande omdömeslöst. Den sortens saker sysslar vi inte med längre, utan nu står vi upp för svenska intressen i EU. Det gäller till exempel att kärnkraften värderas lika högt som annan fossilfri energi, för att ta ett enda exempel.

Jag tycker att det är viktigt att understryka detta. Det verkar finnas en del missförstånd om hur man driver seriös EU-politik.

Det tredje jag vill säga är att jag inte vet om någon inte lyssnade riktigt. Jag nämnde uttryckligen ETS. Vi står upp för den europeiska klimatpolitiken mot de länder som nu ser en genväg i att kapa

utsläppshandelssystemet. Jag tror att jag nämnde det, om jag inte lyssnade fel själv.

Jag tror också att jag sa att rättsstatsprinciperna är viktiga. Jag tror att jag nämnde det uttryckligen. Jag tror att jag uttryckligen nämnde att rabatterna är viktiga, och att de är med i den förhandlingsbox som nu ligger. Det betyder inte att segern är vunnen. Det är den aldrig förrän spelet stängs.

Jag tror också att jag sa att flaskhalsintäkterna är säkrade till Sverige, men flexibiliteten är ännu inte säkrad. Vi kommer att få en första fingervisning ungefär klockan tolv i dag, skulle jag tro, när denna toolbox – dessa underbara uttryck – kommer.

Vi har alltså säkrat svensk rätt att behålla svenska flaskhalsintäkter. Allt annat vore helt häpnadsväckande. Nästa steg är att också få ökad flexibilitet. Det har vi alltså inte haft tidigare. Vi har haft ett undantag där vi kunde återbetala. Det var ett explicit undantag. Nu vill vi ha flexibiliteten för att till exempel också kunna bygga ny energiproduktion i Sverige. Allt detta tror jag att jag nämnde.

Det fjärde jag vill säga är att det inte är helt uppenbart för alla människor hur ett krig i Mellanöstern påverkar. Att det driver upp oljepriserna tror jag att nästan alla kan förstå. Att kriget i Mellanöstern driver upp gaspriserna, som i sin tur slår in i europeisk elproduktion, och som i sin tur påverkar priserna i södra Sverige, är inte helt intuitivt.

De flesta svenskar har inte en sådan relation till gas. Vi har några hushåll på västkusten som har ett gasnät. Jag har all respekt för dem. Annars är gas ett ganska märkligt sätt att producera el. Vi har vattenkraft, kärnkraft och vindkraft.

Nu påverkar europeiska gaspriser som springer i väg på grund av kriget i Mellanöstern svenska elpriser i södra Sverige, för att den förra regeringen lade ned halva svenska kärnkraftsproduktionen. Det glömmar man ibland bort att säga, utan man tror att det är något slags mystisk händelse som har inträffat. Det finns en direkt korrelation. Har man för lite produktion i södra Sverige blir man mer påverkad av andra länders produktion, och priset sticker iväg när det krävs bränd gas för att producera el.

En del länder är extremt påverkade. Italien är det 80–90 procent av tiden. Ju mer stabil produktion man har av annan fossilfri kraft, desto mindre påverkas man. Så enkelt ser det ut. Jag vet att alla inte gillar att höra detta, men så är det.

När det gäller Mellanöstern tror jag inte att vi nu kommer att diskutera återuppbyggnadsfrågor. Det finns inget som tyder på det i varje fall.

Vi kommer absolut att diskutera Västbanken. FAC, utrikesministermötet, ägde rum i går, tror jag. Där driver Sverige på för att ha tydligare sanktioner och tydligare åtgärder mot dem på Västbanken som bär sig förfärligt åt. Vi får se vilken enighet vi kan få i de frågorna.

Som jag har sagt några gånger förut i den här kretsen är enighetspotentialen i mellanösternfrågor inte alltid så rasande stor. Även här skulle Ungerns utevaro kunna påverka också den frågan. Det är absolut inte otänkbart.

Herr ordförande! Allra sist kommer jag till den lilla men inte oviktiga frågan om direktiv eller förordningar. Det är inte alla svenskar som har kristallklar koll på detta. I praktiken är det så att förordning skapar ökad

likhet mellan olika europeiska länder. Det är väldigt bindande. Det är bra för att det blir lika, men är inflexibelt.

Direktiven är precis tvärtom. De skapar betydande flexibilitet men också rätt stora olikheter i hur olika länder tillämpar sådant som i grunden ska vara gemensamt.

Vi har vår egen hemläxa när det gäller den frågan. Det gäller att låta bli att överimplementera direktiven. Det är en viktig sak. Andra länder kanske har motsatt läxa. Det gäller att inte underimplementera direktiven. I vart fall upplever många företag att det blir väldigt olika runt om i Europa.

Båda sakerna har sina för- och nackdelar, ärligt talat. Jag tror inte att den svenska regeringen har någon bestämd ståndpunkt om att det ena alltid är bättre än det andra.

Ju mer snabbhet man vill ha och ju mer likhet över Europa, desto mer behöver man åtminstone undersöka förordning i stället för direktiv.

Herr ordförande! Jag tror att jag har tangerat de flesta frågor som jag uppfattade som frågor.

Anf. 8 ANNA LASSES (C):

Herr ordförande! Vi är alla lättade över valet i Ungern. Vi hoppas naturligtvis nu att det ska bli ordning angående de 90 miljarderna, även om jag kan förstå oron över hur de andra länderna nu kommer att agera. Å andra sidan kanske det är bra att vi nu tvingas se vilka andra utmaningar som finns så att man även kan jobba med dessa gemensamt i EU.

Jag hoppas naturligtvis också att det nu verkligen sätter igång så att vi får med Ukraina och Moldavien i EU så fort som det bara går.

Sedan har vi EU:s roll i Mellanöstern. Det är en fråga. Hur kommer nu EU:s roll i Mellanöstern att vara med tanke på att det nu ändå är något slags vapenvila? EU säger att man har den diplomatiska förmågan. Nu skulle EU:s roll kunna öka. Det är en fråga hur statsministern ser på det.

Sedan kommer vi till USA och Trump – och Trumps humör. Vi vet aldrig från den andra dagen till den tredje vad som egentligen gäller. Det hör ihop med min förra fråga. Vad ställer vi egentligen för krav på USA? USA ställer ju gärna krav på Europa, men vad ställer vi för krav åt andra hållet?

Exempelvis innebär den ökade krisen i Mellanöstern, som nu snart involverar alla länder, en risk för fler flyktingar. Nu sa statsministern att EU står redo för de eventuella flyktingar som kommer, och då är min fråga *hur*? Frågar man möjligen dessutom USA, som faktiskt har varit med och skapat den här krisen, vilket ansvar de kommer att ta för den flyktingström som eventuellt kommer?

Återuppbyggnad skulle inte diskuteras men återigen: Vad har USA för roll i en eventuell återuppbyggnad? Det är sådant som jag vill skicka med.

När det gäller Gaza är det fortfarande en horribel situation. Nu har jag inte hört mig för exakt vad som hände på mötet i går, men när det gäller associeringsavtalet brukar regeringen säga att det inte finns stöd från de andra länderna. Är det fortfarande så att det inte går att få stöd för associeringsavtalet? Det humanitära tillträdet till Gaza som fortfarande inte finns är verkligen en fråga som lyfts från hela civilsamhället både här och lokalt, framför allt också när det gäller risken för dem som jobbar inom civilsamhället. Hur jobbar vi med detta?

Jag går raskt vidare till MFF:en. Vi står naturligtvis bakom att vi ska ha en restriktiv hållning – vi tillhör ju de frugala – men samtidigt har vi från Centerpartiet sagt att om det behövs mer pengar till Ukraina måste det få vara ett undantag från denna regel.

Flexibilitet är naturligtvis väldigt bra, men som jag har tagit upp förut vill jag återigen ta upp möjligheten att öronmärka medel när det gäller EU:s bistånd till jämställdhet. Jag vet att Sverige gärna vill stå upp för jämställdhet, så en fråga till statsministern är om man kommer att göra det även i EU:s biståndsbudget?

Statsministern tog själv upp vikten av att stå upp för rättsstatens principer och att aldrig på något sätt med ekonomiska medel stötta länder som inte står upp för dessa principer. Därför kan jag inte låta bli att fråga. Samtidigt kan vi konstatera att man nu har någon form av diskussion med talibanerna.

Med anledning av detta undrar jag: Innebär det här att vi ska stå upp för rättsstatens principer att vi också kommer att se till att inget bistånd kommer att ingå i dessa förhandlingar med talibanerna? Är det någonting som den svenska regeringen skulle kunna stå för? Absolut, ni har de här förhandlingarna som man kan tycka vad man vill om men att inte detta involverar europeiskt bistånd på något sätt?

Konkurrenskraften och den nya färdplanen är någonting som vi är väldigt positiva till från Centerpartiets sida – go för it!

Slutligen är det också jättebra att vi står upp för utsläppsrätterna och ETS.

Anf. 9 YUSUF AYDIN (KD):

Ordförande! Tack, statsministern, för redogörelsen!

Jag ska också börja med Mellanöstern, som ju på många sätt påverkar både Sverige och omvärlden. Statsministern nämnde ett flertal aspekter, givetvis både Hormuzsundets påverkan på energipriser och annan handel men också krigets konsekvenser för civila och för grannländer. Till exempel Libanon har under många år varit drabbat av både politisk och ekonomisk kris. Jag och ett par kollegor besökte landet för ett år sedan när den nyvalda presidenten hade tillträtt. Det fanns då även en ny relation med grannlandet Syrien och så vidare, så det fanns en viss förhoppning om att hitta en väg framåt ur många års kris och konflikt.

Så kommer det här, som också har drabbat civilbefolkningen väldigt allvarligt med över en miljon internflyktingar och också en väldigt svår humanitär kris. Det är viktigt att Sverige nu i två paket har stöttat landet med humanitärt arbete. Jag tror att det är viktigt att även EU tar ett sådant ansvar för att lindra den humanitära situationen som drabbar civilbefolkningen i Libanon och i andra grannländer som påverkas av det här. Det är väldigt bra att det kommer med.

Det andra handlar om färdplanen för ett Europa, som jag tycker är viktig. Där nämns också energipriserna och hur man ska sänka dem. Här i Sverige har vi lärt oss den viktiga läxan gällande att göra sig väderberoende, detta när tidigare regeringar och andra aktivt bidragit till att stabil baskraft i form av fullt fungerande kärnkraft har avvecklats. Hur säkerställer vi att kärnkraften fullt ut erkänns som en långsiktig del av EU:s energimix för att just skapa ett fossilfritt, stabilt och konkurrenskraftigt energisystem också inom Europa?

Anf. 10 REBECKA LE MOINE (MP):

Herr ordförande! Tack till statsministern för dragningen och alla svar hittills!

Jag tänkte börja med de delar där jag håller med regeringen i dess arbete, och det gäller bland annat Ukraina. Agerandet gentemot ryska fartyg är väldigt bra. Jag är också väldigt glad över den enighet som vi har arbetat fram vad gäller en ekocidlag, där vi också kan stötta Ukraina i deras behov av att se till att Ryssland får vara med och betala notan för att sanera och reparera skadan på Ukrainas unika och fantastiska miljö. Jag hoppas att det arbetet kan fortsätta vidare och bli konkret så att vi kan samla stöd och till slut också komplettera Romstadgan med detta.

Jag vill också berömma statsministern för tydligheten vad gäller ETS. Det är jätteviktigt att vi står upp för det, och precis som statsministern nämner är det också så att Sverige har ett näringsliv som förtjänar långsiktiga spelregler.

Ordförande! Jag måste ändå reagera på det som statsministern benämner som skam och slarv. Jag och Miljöpartiet håller inte alls med om det; jag tycker nog att det är statsministern som slarvar lite grann när det gäller lobbyister och svenska folkets vilja.

All offentlig makt utgår från folket. Det är en välkänd del av regeringsformen. Vi vet att statsministern har varit på möten med Skogsindustriernas styrelse, och vi vet att våra ministrar har umgått tätt i dessa kretsar. Men jag vill också påminna och uppmärksamma statsministern på att av svenska folket vill 61 procent ställa om från stora kalhyggen till mer naturnära metoder som är möjliga och lönsamma.

Jag tror att man blandar ihop detta, och jag tycker att det är beklagligt. Vi vet att skogsindustrin är väldigt fokuserad på export, men man bidrar inte särskilt mycket till svensk bnp. Där ligger man på en sjunkande siffra, i dag runt 2 procent. Till exempel turismen är större och har mycket bättre förutsättningar vad gäller långsiktighet och hållbarhet.

Det om det. I dag kommer kommunikation från kommissionen att släppas som till stor del rör energi. Det kallas AccelerateEU, och av de läckor som jag har tagit del av är Miljöpartiet och den gröna gruppen positiva till flera delar. Det nämns också en möjlighet till windfall tax, eller skatt på övervinster, eftersom det samtidigt som många har svårt att betala elräkningen finns företag som passar på att tjäna stora pengar på detta.

Min första fråga är därför hur statsministern och regeringen ser på möjligheten att införa sådana åtgärder för att stötta hushållen.

Utöver det önskar vi en tydligare tidslinje vad gäller att bryta fossilberoendet. Jag tycker väl att fossilberoendet sällan har visat sig så tydligt skadligt som i dessa tider. Vi behöver bryta det här beroendet och bygga resiliens. Det är en säkerhets- och beredskapsfråga.

Vi behöver investera och stötta energieffektivisering, solvärme, solenergi och vind. Exempel finns från Spanien som har gjort stora investeringar och satsningar på detta och som har halverade elpriser jämfört med EU:s genomsnittspris.

En fråga som statsministern och regeringen gärna återkommer till som en lösning på allt, eller i alla fall på mycket, är just kärnkraften. Men vi behöver också åtgärder som ger effekt i närtid. Kärnkraft tar minst 19 år – det är väl det snabbaste jag har sett i västvärlden från ansökan till att faktiskt bygga.

När vi pratar om att bryta beroendet av ett fåtal aktörer, bland annat Ryssland, ska vi också komma ihåg att oavsett hur många urangruvor vi skulle öppna i Sverige kan vi inte skicka in uranmalm i en reaktor, utan det måste anrikas. Där står Ryssland för mer än 30 procent av världsmarknaden. EU har en solidarisk mekanism för upphandling av anrikat uran, vilket gör att med varje gram uran som är anrikat och som vi behöver putta in i kärnreaktorn gynnar vi Rysslands krigskassa.

Statsministern nämnde också vår starka ekonomi, men med de planer som regeringen har investerat i kommer vi också att öka statsskulden med 2,5 procent – ungefär 300 miljarder kronor. Jag undrar om det är taget i beaktande när man pratar om att vi har en så säker ekonomi.

Vad gäller EU:s långtidsbudget är det precis nu som vi behöver börja fasa ut de miljö- och klimatskadliga subventionerna som verkligen gynnar det fossila beroendet. Där har vi åtaganden som vi hittills inte har kunnat komma i mål med. Min fråga till statsministern är: Kommer man att i de här förhandlingarna och även på det informella mötet att ta upp vikten av att börja fasa ut och ha en plan för att fasa ut de klimat- och miljöskadliga subventionerna?

En annan fråga är om statsministern kommer att driva på för en tydlig, tidsatt plan med olika årtal för målet att bryta fossilberoendet.

Det var mina frågor till statsministern.

Anf. 11 MARTIN MELIN (L):

Ordförande! Tack, statsministern, för dragningen!

Jag ser ingen anledning att berätta för statsministern hur läget är i Mellanöstern eller hur krig påverkar bensinpriserna, så jag tänker hålla mig kort och koncis.

Statsministern nämnde ett eventuellt svenskt deltagande i Hormuzsundet framöver. Kan statsministern säga lite mer om vad det är för form av deltagande och vad det innebär?

Anf. 12 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Det var många olika saker, och jag ska försöka ta dem hyggligt systematiskt.

Om vi först tar den viktiga frågan om EU:s roll i hela Mellanöstern-situationen är det ingen brist på svenskt engagemang. Jag har säkert sagt det många gånger, men att få enighet i EU-kretsen i Mellanösternfrågor är sedan nästintill evigheter väldigt svårt. Ibland lyckas vi en liten bit. Ofta vägs orden på guldvåg, och ändrar man i en riktning faller enigheten. Det är ett väl känt problem.

Det betyder inte att vi inte gör väldigt stora insatser. Sverige har gjort stora insatser, 2 miljarder kronor bara till Gaza. Låt mig här säga med viss udd att en del länder som har ett extremt högt tonläge i Gazafrågor bidrar väldigt mycket mindre med pengar. Det här känner vi igen från andra ställen: väldigt högt tonläge om Ukraina, väldigt sparsamma ekonomiska bidrag.

Vi vill inte gräla med våra vänner, men i längden räcker det inte med hårda ord. Då blir det som Alexander Stubb sa: Hårda ord utan resurser är tomma ord.

Jag är därför ibland lite trött på att höra alla söndagspredikningar som inte åtföljs av riktiga resurser som sätter kraft bakom orden.

EU-kommissionen har bidragit med 124 miljoner euro. Även i Libanon har EU-kommissionen bidragit med mycket. Vi har alltså gjort väldigt stora insatser. Men i det politiska tyckandet är EU-ländernas händer ganska hårt surrade.

Frankrike och Sverige lade fram ett så kallat icke-papper, alltså ett slags gemensam framstöt, när det gällde att just öka trycket mot bosättare på Västbanken. Det mötte ett visst stöd – långt ifrån enigt, men droppen urholkar ändå stenen. Vi är alltså på de här frågorna hela tiden och visar tillsammans med andra likasinnade, även länder som väldigt starkt står upp för Israels rätt att finnas och som har fördömt attacken mot Israel i mycket klara ordalag, att vi har en hög förväntan när det gäller vad Israel ska göra och inte göra. Vi får alltså se.

Detta gäller naturligtvis också frågan om associationsavtalet. Det kommer inte att finnas enighet om detta nu; det finns ingenting som talar för det, bara så att vi är medvetna om det.

Den andra viktiga fråga som togs upp är flyktingfrågan. På svenskt, danskt och italienskt initiativ hade vi förra gången en formulering, ett slags portalparagraf, som sa: Vad som än händer tänker vi inte återupprepa 2015. Det vore bra om alla partier i Sveriges riksdag skrev under på den saken. Vad som än händer tänker vi inte upprepa detta.

Europa är mycket bättre rustat nu, inte minst på grund av erfarenheterna från 2015. Samarbetet med ett antal transit- och ursprungsländer är mycket bättre i dag. Den europeiska gränsbevakningen är mycket bättre i dag. Det finns alltså absolut stora skillnader, men det finns också sårbarheter: ett antal länder som är dysfunktionella, som inget europeiskt land över huvud taget råder över. Detta kommer alltså att kräva väldigt mycket.

Men vi måste inse vikten av detta: Vi kan inte ha ett nytt 2015. Där börjar hela processen. Inser man inte ens det är man bara ett offer för händelserna. Den här regeringen kommer inte att låta Sverige bli ett offer för händelserna.

När det gäller talibanerna är jag lite förvånad över att det kommer kritik nu. Detta är alltså inte en EU-fråga för det här mötet, men eftersom det var ett tekniskt möte i Bryssel, i samarbete mellan Sverige och EU, vill jag ändå ta upp det – eftersom det kom en fråga.

Vad detta handlar om är att Sverige och andra EU-länder vill kunna genomföra utvisningar av dömda brottslingar till Afghanistan. Den som är emot det tycker jag ska räcka upp handen. Den som vill ha kvar dömda sexualförbrytare i Sverige bör stå för det. Ska man lyckas med utvisningar krävs det en del tekniskt samarbete om resehandlingar, till exempel. Det är den sortens saker det handlar om. Jag är rätt förvånad över att få kritik för att skydda svenskar från grova brottslingar.

ETS har vi pratat om flera gånger. ETS, alltså utsläppshandelssystemet, är själva ryggraden i den gemensamma europeiska klimatpolitiken. Det är avgörande i sak för klimatfrågan, men det är också avgörande för trovärdigheten – det handlar om de företag som har investerat så mycket i fossilfrihet. Det skulle vara ett dubbelt svek om vi nu skulle lägga oss för dem som vill ha kortsiktiga förmåner. Då skulle vi både minska den europeiska klimatpolitikens betydelse och dessutom så rejäla tvivel bland alla de företag som har investerat för att kunna klara

av lägre utsläpp och därmed sänka sina kostnader i enlighet med ETS-systemet.

2025/26:35
22 april

Men jag vill ändå upprepa att det finns ett tryck på detta. Det är alltid populärt med kortsiktiga åtgärder. Ibland kan de vara nödvändiga för att rädda oss ur en kris. Men det kan inte handla om en förändring i den grundläggande konstruktionen.

Detta för mig till hela frågan om det fossila. Jag tycker att det är intressant – vi kan nog tycka olika men dela lite grundläggande insikter när det gäller detta. Det är ett misslyckande att vi många decennier efter oljekrisen på 70-talet fortsatt är så beroende av fossil kraft, från instabila länder – först och främst fossil kraft och dessutom från instabila länder.

De flesta vet att vi i Sverige gjort oss oberoende, med ett till 98–99 procent fossilfritt elsystem genom vattenkraft och kärnkraft och därefter vattenkraft, kärnkraft och vindkraft. Vi gjorde det först av ekonomiska skäl och sedan av klimatskäl – och nu dessutom av säkerhetspolitiska skäl. Därför tycker jag att det är en sådan ironi att gaspriserna slår in på svenska elpriser. Det borde vara högsta prioritet att göra oss helt oberoende. Då räcker det alltså inte med bara mer vindkraft, utan det krävs mer stabil baskraft. Det blåser inte alltid, och det vet vi när vi importerar dyrt från andra länder.

Då gör vi också kortsiktiga saker. Vi räddar småskalig vattenkraft, som hotades av nedläggning, och vi räddar kraftvärmesystemet i Sverige genom att ta bort den skatt som gjorde den delvis olönsam. Och nu har vi en kärnkraftsallians i Europa som är större än någonsin. Det finns i de flesta länder en genuin pragmatism kring att kärnkraft är en nödvändig del av energimixen.

Det som borde kunna förena oss är att ju mer kärnkraft vi har, desto mer väderberoende kraft kan vi också ha. Ju mindre baskraft vi har, desto mindre nytta gör den väderberoende kraften. Vi skulle alltså kunna enas här. Vi hade 80 procents majoritet för investeringsstöden till svensk kärnkraft, så jag uppfattar att vi är på väg i den riktningen.

Även när det gäller skogen vill jag säga att vi kan tycka olika men kanske ändå enas. Vi tycker helt enkelt olika om skogspolitiken i Sverige, och det kan vi stå upp för och rösta om här hemma i Sverige. Men vi borde kunna enas om att det inte ska vara fritt fram för EU att på vår bekostnad använda svenskt skogsbruk för att lösa EU:s behov av utsläppskompensation. Det kan inte vara Sveriges uppdrag att göra detta.

Vi borde kunna skydda den svenska skogen och sedan själva avgöra hur mycket som ska avverkas och på vilka villkor och hur vi ska se på balansen mellan exportintäkter och jobb å ena sidan och viktiga naturvärden å andra sidan. Det är en helt legitim diskussion, tycker jag, där man måste väga olika intressen mot varandra men inte lägga ut på entreprenad, till EU, att fatta de besluten över oss.

Allra sist: flaskhalsintäkterna en gång till. Flaskhalsintäkterna är alltså de pengar som genereras av väldigt stora prisdifferenser i Sverige för att Sverige var bäst i klassen och införde olika elprisområden när EU begärde detta. Tror ni att andra länder har gjort det? Nej, det har de alltså inte gjort. Det är i varje fall ett mycket litet antal länder som har gjort det. Men som vanligt gick vi före och gjorde som vi var tillsagda, och så har vi fått de här priskonsekvenserna.

Detta genererar stora flaskhalsintäkter. De är till för att bygga ut elnät, vilket i grund och botten är bra. Ju bättre elnät vi har, desto mer överföringskapacitet och desto mindre skillnader i pris. Men elnät kompenserar inte för produktion. Om man inte har produktion finns det mindre stabil el att fördela över landet. Det krävs alltså både elnät och produktion. Flaskhalsavgifterna fick vi använda för att kompensera för väldigt höga elräkningar förra gången det begav sig. Vi får se vilken flexibilitet EU tillåter oss att använda nu.

Det är alltså EU som bestämmer över dessa saker. Vi har argumenterat – jag tror att ni såg Ebba Busch i ett ganska välkänt klipp, där hon med viss kraft argumenterade för Sveriges behov av och rätt att använda flaskhalsavgifterna på det sätt som vi tycker är lämpligast, både för produktion av ny el och flexibelt för att kunna kompensera elkonsumenterna. Senare i dag kommer vi att veta vad EU-kommissionen föreslår. Det är inte facit bara för att de har föreslagit något.

Sist men inte minst en annan viktig fråga. Vi har tillsammans med andra europeiska länder varit väldigt tydliga med att vi inte går in militärt i det som nu sker i Mellanöstern och Hormuzsundet, av väldigt många goda skäl. Jag uppfattar en mycket bred uppslutning bakom den ståndpunkten i Sveriges riksdag.

Däremot har vi tillsammans med andra sagt att det som på engelska heter freedom of navigation och på svenska fri sjöfart är ett centralt värde för alla sjöfarande nationer. Att säkerställa att den inte blockeras i Hormuzsundet, som är ett av ett av världens stora handelsstråk, är också helt avgörande – att ett land inte kan bestämma sig för att tullbelägga all sjöfart, till exempel.

Vi har sagt att det är ett vitalt svenskt intresse att efter det här kriget, under fredliga former, vara med och säkerställa den fria navigationen, den fria sjöfarten. Där är vi inte än. Men det är bra att dessa samtal pågår just nu. Sedan får vi se hur långt olika länder kommer när något slags vapenvila som känns stabil har etablerats.

Herr ordförande! Har jag missat något blir jag säkert påmind om detta.

Vi hade frågan om miljöskadliga subventioner – förlåt mig. Vi vill att den europeiska klimatpolitiken ska ligga fast. Sedan är det ingen tvekan om att vi när vi har akuta situationer – det är en del av den flexibilitet som EU nu har föreslagit – bör kunna kompensera för snabbt stigande gaspriser, till exempel. Sedan kompliceras det ytterligare av att länderna dessutom får göra detta på egen bekostnad. Ett stort antal länder har ganska dåliga statsfinanser och mycket begränsade möjligheter. Det är klart att hushållsekonomi är viktigt i alla EU:s länder, men i längden kan vi inte ha den sortens miljöskadliga subventioner.

Anf. 13 ORDFÖRANDE:

Då går vi vidare till en andra runda för de partier som har mer än en ledamot vid bordet.

Anf. 14 AIDA BIRINXHIKU (S):

Tack till statsministern för redogörelsen!

Jag skulle vilja följa upp några av de frågor som ställdes om de stigande energipriserna och särskilt de svenska flaskhalsintäkterna, som har betalats in av svenska elkunder. Jag ser att vi behöver skilja på två olika delar här.

Den ena frågan handlar om kravet på att 25 procent av de svenska flaskhalsintäkterna ska kunna styras om till projekt utanför Sverige, vilket vi tycker är väldigt allvarligt och något som förtjänar en seriös politisk respons.

Efter det senaste EU-toppmötet i mars förklarade statsministern: ”Vår rätt att bestämma över flaskhalsavgifterna i Sverige är säkrad. Andra länder kommer inte att kunna lägga beslag på dem.” Men det senaste kompromissutkastet tycks innebära att detta fortsatt ska gälla framtida intäkter, det vill säga efter att de nya reglerna har trätt i kraft. Min fråga är därför hur det här går ihop med statsministerns besked om en svensk seger och på vilket sätt statsministern menar att de svenska flaskhalsintäkterna är säkrade. Det är den ena frågan.

Den andra frågan handlar om möjligheten att mer flexibelt kunna använda de svenska flaskhalsintäkterna. Det vill vi göra för att kunna bygga ut ny elproduktion och för att kunna kompensera hushåll för de stigande elpriserna. Detta var också något som vi socialdemokrater lyckades förhandla fram när vi satt i regering. Vi förhandlade fram en möjlighet att använda flaskhalsintäkterna till ett elstöd. Det är det undantag som statsministern redogör för här och som den nuvarande regeringen inte har lyckats förlänga på EU-nivå.

Vi ser alltså att regeringen fortfarande inte har fått tillräckligt gehör för att kunna möjliggöra den mer flexibla användningen av flaskhalsintäkterna. Även i det ljuset framstår statsministerns tidigare uttalande som inte helt rättvisande när det gäller vad den så kallade svenska segern faktiskt innebär.

Sammanfattningsvis, ordförande: Vi behöver använda de verktyg vi har för att kunna stötta hushåll i svåra tider, särskilt med tanke på att dessa pengar tillhör svenska elkunder och inte EU. Därför skulle jag önska att statsministern ägnade mer tid åt att ge oss klarhet i dessa två viktiga frågor än åt att upprepa felaktigheter om andra partiers politik. Jag tycker faktiskt inte att den typen av argumentation är särskilt konstruktiv, och den är inte heller särskilt seriös.

Anf. 15 RASMUS GIERTZ (SD):

Herr ordförande! Tack, statsministern, för svaren så här långt! Vi har fått svar på de flesta av våra frågor, men vi har ändå två uppföljande frågor.

På det informella mötet ska ledarna diskutera det geopolitiska läget och Europas svar. Regeringen har upprepade gånger sagt att Sverige driver på för skärpta sanktioner mot den ryska skuggflottan för att strypa Rysslands energiintäkter och för att frysta ryska tillgångar ska användas till stöd för Ukraina. Min fråga är därför: Vilka konkreta krav kommer statsministern att driva på mötet för att öka trycket på Ryssland här och nu, och hur avser statsministern att agera under mötet om andra medlemsstater åter försöker förhålla beslut som behövs för att sätta ytterligare press på Ryssland?

På dagordningen står även nästa fleråriga budgetram, 2028–2034, inklusive finansieringsnivå, nya egna medel och hur budgeten ska bidra till konkurrenskraft. Här har regeringen varit tydlig med att Sverige är kritiskt till egna nya medel och emot ny gemensam upplåning.

Kan statsministern därför klargöra om Sverige på detta möte tydligt kommer att motsätta sig nya EU-skatter, en högre svensk EU-avgift och ytterligare steg mot skuldgemenskap och i stället verka för att

tillkommande prioriteringar möts med omprioriteringar inom ramen för befintliga medel snarare än genom höjda kostnader för Sverige?

Anf. 16 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Herr ordförande! Först, för att undvika missförstånd om var vi befinner oss i flaskhalsavgiftsfrågan: På den nivå som Europeiska rådet, alltså EU-toppmöten, fattar beslut var det då ingen tvekan om att det uttalade hotet om att man skulle ta hälften av alla flaskhalsavgifter i hela Europa, och det är mest Sverige som har sådana, och fördela ut dem till andra var borta.

Det betyder inte att det inte fortsatt finns risker, och det har jag heller aldrig förnekat. Då skulle man återkomma mer exakt med hur systemet skulle se ut, och det kommer vi att få veta mer om senare i dag.

Vi har absolut inte utropat någon seger i att vi kommer att få som vi vill. Men om det kommer dåliga förslag nu kommer vi att ta strid mot dem också. Det vi gjorde då var att ta bort det omedelbara hotet om att andra europeiska länder, med konfirmation från EU-toppmötet, skulle ta våra pengar. Det var det som var den svenska segern, och jag har aldrig utropat någon annan seger än den. Detta är viktigt.

Om det visar sig komma dåliga förslag, antingen om alldeles för liten flexibilitet eller om att hitta andra sätt att försöka komma åt pengar som vi tycker är svenska, kan jag lova att vi kommer att ta strid. Det är exakt så det är.

Detta förändrar inte det faktum att Sverige som sagt har en historik i EU av att inte värna svenska intressen. Det här är ett försök att komma undan eget ansvar för skogen, arbetsmarknadsmodellen och kärnkraften. Sverige har systematiskt slarvat bort svenska intressen i EU-samarbetet, men det är slut med det nu.

När det gäller Ryssland är den stora frågan det 20:e sanktionspaketet, och vi hoppas på grönt ljus för det.

När det gäller pengarna till Ukraina, som i praktiken är pengar mot Ryssland, ser jag mycket liten risk för nya överraskningar. När Ungerns blockering är borta är jag övertygad om att dessa pengar kommer att betalas ut. Det kan dock dröja till en bit in i maj, men här finns bryggglånslösningar för Ukraina som gör att vi kommer att klara detta. Men ju tidigare, desto bättre, naturligtvis.

Det är viktigt att påbörja det 21:a sanktionspaketet. Det kommer alltid ett nytt sanktionspaket. Det är dock inte uppenbart att det blir lättare att få enhet varje gång vi går vidare med dessa saker.

Sist men inte minst: de frysta ryska tillgångarna. Nu misslyckades vi gemensamt, för det var bara ett antal nordeuropeiska länder som ville använda dem för 90-miljarderslånet. Men de finns å andra sidan kvar. Att se till att dessa pengar till slut gör nytta för Ukraina och mot Ryssland förblir ett starkt svenskt intresse.

Anf. 17 ORDFÖRANDE:

Jag har inte noterat några avvikande ståndpunkter vid dagens sammanträde och konstaterar därmed att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

EUN har inga övriga frågor utan önskar statsministern lycka till vid Europeiska rådets möte. Behagar nämnden åtskiljas? Svaret är ja.

Innehållsförteckning

2025/26:35

22 april

§ 1 Informellt möte i kretsen av stats- och regeringschefer	1
Anf. 1 ORDFÖRANDE.....	1
Anf. 2 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	1
Anf. 3 MATILDA ERNKRANS (S).....	5
Anf. 4 LEONID YURKOVSKIY (SD).....	7
Anf. 5 ORDFÖRANDE.....	7
Anf. 6 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	8
Anf. 7 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	9
Anf. 8 ANNA LASSES (C).....	12
Anf. 9 YUSUF AYDIN (KD)	13
Anf. 10 REBECKA LE MOINE (MP).....	13
Anf. 11 MARTIN MELIN (L)	15
Anf. 12 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	15
Anf. 13 ORDFÖRANDE.....	18
Anf. 14 AIDA BIRINXHIKU (S)	18
Anf. 15 RASMUS GIERTZ (SD)	19
Anf. 16 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	19
Anf. 17 ORDFÖRANDE.....	20